

STRAŽA

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo

Poština plačana v gotovini.

STRAŽA izhaja v ponedeljek, sredo in petek. Uredništvo in upravnništvo je v Mariboru, Koroška cesta št. 5 Z uredništvom se more govoriti vsaki dan samo od 11. do 12. ure. Rokopisi se ne vračajo.

Nezaprite reklamacije so pošlne prosle. Telefon interurban št. 113.

61. števil.

Maribor, dne 1. junija 1923.

Letnik XV.

Interpelacije poslancev v Beogradu.

«Jutranje novosti», glasilo radikalne stranke za Slovenijo, so priobčile dne 27. t. m. članek — tudi se, da je autor g. dr. Lenard, katoliški duhovnik, ki se jezi, da je kot kandidat pri volitvah dobil le 14 glasov — katerega obsoja vsak, ki želi, da bi v demokratični državi vsi državljani uživali enake pravice. Kaj je vsebina članka? Na kratko povedano, piše člankar, da se vlada ne bo brigala za rešitev upravičenih prošelj slovenskih davkoplačevalcev, za katere morajo intervenirati poslanci, člani Jugoslov. kluba, pač pa miločno pristavlja, da se bodo rešile le one zadeve, za katere se bo zavzela radikalna stranka.

Vodstvo radikalne stranke za Slovenijo bo moralo jasno in odločno izjaviti, ali se strinja z vsebino omenjenega članka, kakor tudi, ali bo ono brez sodelovanja poslancev iz Slovenije res doseglo uresničenje zahtev ogromne večine slovenskega ljudstva; mi vemo, da je do sedaj radikalna stranka v Sloveniji izposlovala razne ugodnosti svojim agitatorjem gg. dr. Lenard, dr. Pfeifer, dr. Graceli, Stanovec, Nachtigall, Koren itd., izposlovala koncesijo za sanatorij nezdravniku, izposlovala podaljšanje policijske ure za kavarne, a za najširše sloje ljudstva: za kmete, delavce, obrtnike, invalide, uradnike pa ni storila ničesar. Radikalna stranka ima že več kot pol leta sama vlado v rokah, prej je imela odlično besedo v vladi, dajala je le lepe obljube, a storila ničesar. Kmetijskega zakona vlada še do sedaj ni predložila nobenega, proti načrtu zakona o zemljoradniškem kreditu nastopajo najbolj radikalci iz edinega razloga, ker predloženi zakon zahteva, da se tozadevni fond da na razpolago združnim organizacijam, ne pa samo kakim bankam ali špekulativnim, kapitalističnim podjetjem. Zaman čakamo na uradniški, invalidski zakon, viničarski red itd. Za naše zahteve glede vojaške službe, za zahtevo po izenačenju davkov ima radikalna stranka in njihova vlada le gluha ušesa. Radikalna stranka ne pove jasne in odkrite besede revizije ustave, glede kardinalne zahteve ogromne večine slovenskega in hrvaškega ljudstva, skratka: radikalna stranka nima smisla za najvitalnejše potrebe slovenskega ljudstva, ona le daje nagrade svojim agitatorjem v Sloveniji. Vse delo radikalne stranke v Sloveniji je tako, da bo še bolj kot sedaj potrebna intervencija slov. poslancev, ako hočemo doseči enakopravnost v državi in prisiliti vlado, da vzame resno v pretres nebrojra gospodarska in druga vprašanja, katera čakajo več let rešitve.

Intervencije pa niso samo potrebne v interesu splošnosti, ampak žalibog posebno v interesu posameznikov. V Beograd se pošilja potom naših oblasti dan za dnem nešteto vlog, prošelj, a večina teh vlog se nikdar ne reši. Akti leže po pol leta, tudi dalje, v Beogradu, treba večkratnih intervencij poslancev, da se akt reši. Resnici na ljubo moramo povdarjati, da uradniki-prečani vrše v polni meri svojo dolžnost in skrbje za točno rešitev aktov in obvestilo strank. Radikalna stranka naj vpliva na uradništvo, da bo vršilo svojo dolžnost, hvaležno ji bo ljudstvo, hvaležni pa tudi mi poslanci, ker bomo mnogo časa pridobili, katerega bomo lahko porabili za drugo bolj važno delo. Če se ozremo na delo zadnjih dveh let, moramo omeniti, da je trebalo nešteto intervencij, da so se rešile prošnje glede državljanstva, izplačila penzij vpokojencem, izplačila podpor in penzij invalidom, vdovam in sirotam padlih vojakov, zboljšanja razmer pri vojaštvu, ugodnosti na železnici za splavarje, glede pretiranih davkov, glede službene dobe za letnike 1898 in 1899, glede razmer v naših državnih rudnikih, glede agrarne reforme itd. itd. Ker smo poleg radikalcev v Srbiji itd. izvoljeni v Sloveniji poslanci, ki pripadamo Jugoslov. klubu, je dolžnost nas poslancev, da potom intervencij pripomoremo ljudstvu do njegovih pravic in ga ščitimo pred vsemi krivicami. Dolžnost vlade, ki dobiva iz Slovenije dohodke in sicer višje, kakor predpisuje proračun, dohodke, ki odgovarjajo v primeru s Srbijo dohodkom pokrajine, ki šteje čez 2 milijona prebivalcev, dočim šteje Slovenija le 1 milijon prebivalcev, dolžnost vseh ministrov brez razlike je, da uvažujejo intervencije vseh poslancev, tudi članov Jugoslov. kluba, ker so vsi izvoljeni poslanci brez razlike strank legalni zastopniki volilcev-davkoplačevalcev in se morajo potegovati za upravičene zahteve svojih volilcev. Člani vlade povdarjajo vedno svojo strogo nepristranost in zakonito postopanje v vseh slučajih, dr. Lenard pa trdi v «Jutranjih novostih», da se člani vlade prav nič ne zmenijo za intervencije «klerikalnih» poslancev. Kdo govori resnico, dr. Lenard ali člani vlade?

Stališče, katero zavzemajo «Jutranje novosti» napram poslancem Jugoslov. kluba, bi bilo vsaj deloma razumljivo, ako bi volilec, ki so izvolili poslance SLS, bili prosti vseh davkov in drugih državnih plačil in bi državna bremena nosili le novopečeni radikalci v Slo-

veniji, ali pa bi ogromno večino glasov pri volitvah v Sloveniji dobili radikalci in s tem tudi večino mandatorov. Radikalci nimajo niti enega mandata v Sloveniji, v njihovo stranko se silijo razni koristolovci in bankroterji, gospodarski in politični, zato jim nujno svetujemo, da pišejo bolj trezno in — pametno.

Da se vidi, koliko so vredne obljube, da bo radikalna stranka, brez sodelovanja poslancev Jugoslov. kluba vse storila, kar je potrebno za Slovenijo, navedem dva tipična vzgleda:

Za časa volitev je na podlagi moje brzozjavne urgence v zadevi izplačila škode, katero so nemške tolpe leta 1919 povzročile v Mežiški dolini in v okrajnem glavarstvu Slovenjgradec, tajništvo radikalne stranke v Ljubljani pod št. 890-900 dne 25. febr. 1923 poškovanim pisalo pisma, ki se glase: «Čast nam je sporočiti Vam, da je Vaša odškodninska zadeva glede poškodb v letu 1919 v polnem teku in ste lahko prepričani in zagotovljeni, da Vam bo škoda v največji meri povrnjena. Vlada je tozadevni kredit že odobrila.» Minuli so že trije meseci, a nikdo ni dobil — ne pare, radikalci so po stari navadi pozabili na obljubo.

Že več kot leto dni se borimo zato, da bi vlada pomagala sanirati 27 posojilnic, ki so bile svojčas članice Verbanda v Gradcu in imajo še danes tam svoj odvišen denar naložen, ker ga niso smele po prevratu vsled prepovedi naše vlade prenesti domov, a vprašanje še danes ni rešeno. Lansko leto dne 6. avgusta je v Celju na zborovanju prizadetih posojilnic zastopnik vlade obljubil, da se bo stvar rešila v dveh mesecih, preteklo bo skoro leto dni, o rešitvi ni duha ne sluha. A to še ni dovolj! Mem tem časom je radikalna vlada kljub protestu gospodarskih krogov, kljub besedilu senžermenske pogodbe pristala na to, da plača Nemška Avstrlija za 100 predvojnih kron 32 sedanjih kron, da izgube denarni zavodi, kakor tudi posamezniki nad dve tretjini svojih naložb oz. tirjatev.

Več tisoč kmetov in obrtnikov brez razlike strank nujno pričakuje rešitve navedenih dveh zadev, ker je v nevarnosti njih eksistenca, gre za ohranitev mnogih posestev in obrti, gre za obstoj 27 posojilnic v obmejnem ozemlju, a radikalna stranka nima smisla za take zadeve, ona ima smisel le za posameznike, ki so špekulirali na škodo države s tujo valuto itd.

Ta dva vzgleda povesta, kako skrbi radikalna stranka za gospodarska vprašanja, ki se tičejo tisoč in tisoč Slovencev ob meji. Radi tega ne bo nikdo v Sloveniji tako nespameten in se zanašal na pomoč radikalov, ki jo obljublajo «Jutranje Novosti». Poslanci, člani Jugoslov. kluba smo intervenirali v prid volilcev in bomo tudi v bodoče in sicer z uspehom in ne bomo nikdar dopustili, da bi se zavračale upravičene zahteve in pritožbe slovenskih davkoplačevalcev. — Vlad. Pušenjak, narodni poslanec.

Politični položaj.

Konstituiranje odborov. Na predvečrajšnji skupščinski seji so se izvršile volitve v posamezne odbore. Za radikalno listo so glasovali Nemci in Džemijet, druge stranke so pa imele svoje lastne liste. V finančnem odboru so od Jugoslov. kluba kot odborniki Pušenjak, Vesenjaj, dr. Kulovec, kot namestniki pa Škulj, Zebot in Kremžar, v zakonodajnem odboru odborniki: dr. J. Hohnjec, Sušnik, Zebot, Kremžar, dr. Kulovec, namestniki: Škulj, Pušenjak, Vesenjaj, Bedjanič, v upravnem odbornika: dr. Hohnjec in Sušnik, namestnika Vesenjaj in Škulj, v imunitetnem odbornika Kremžar in Šifnar, namestnika dr. Kulovec in Zebot, v odboru za prošnje in pritožbe pa Brodar in Krajnc kot odbornika, Vrečko in Gostinčar pa kot namestnika. — Radikalci imajo v vseh odborih absolutno večino.

Rekonstrukcija vlade. Na seji radikalnega kluba je predlagal Nastas Petrovič z ozirom na predstoječo rekonstrukcijo vlade, naj o tem vprašanju ne odločuje klubov odbor, ampak poseben odbor, v katerega naj se pozove tudi druge veljavne politike. Klub je ta predlog sprejel in se izrekel zato, da se ukine stara praksa, po kateri je ministere izbiral le Nikola Pašič. Temu sklepu kluba pa ne pripisujejo posebne važnosti, ker smatrajo, da bo le ostalo pri dosedanji praksi.

14 zakonov si stavlja vlada v program in predložiti bi se imeli zbornici po tem-le redu: 1. Uradniški zakon. 2. Zakon o ustrojstvu vojske. 3. Davčni zakon. 5. Zakon o sodnikih. 6. Invalidski zakon. 7. Proforski zakon. 8. Zakon o ljudskih šolah. 9. Zakon o srednjih šolah. 10. Zakon o toči in elementarnih nezdodah. 11. Zakon o kmetijskih kreditih. 12. Zakon o zavarovanju živine. 13. Zakon o upravi in samoupravi mest. 14. Cestni zakon. Nekateri ministri so zahtevali kot 15. zakon o centralni upravi. Po tem zakonu bi se sedanja vlada zmanjšala za 10 ministrov, ker pa je v radikalni stranki veliko ministrskih kandidatov, je ta zakon odpadel, ostane 16 ministrstev. Značilno je, da so po seji nekateri ministri izjavljali, da za ta program ne prevzemajo odgovornosti.

Glede davčnega zakona tudi radikalci nišo edini. — Eden načrt tega zakona je skoraj isti, kot je bil izdelan za ministrovanja dr. Kumanudija. Obstoja v glavnem v tem, da se vsi dohodki obdavčijo trikrat in sicer: 1. z davkom na objekte, 2. z dohodnino od čistega dobička, ki ga ima vsak pri svojih dohodkih. 3. Kot korektiv za dohodnino se plača davek od čiste imovine. Zekon je zelo kompliciran, ker ima neke pretirano visoke skale. Tako je na primer značilno, da bo največ davka plačal kmet. Ključ od povprečnih dohodkov pri zemeljskem davku znaša 20 odstot. Ta ključ je bil torej prej, a je razlika v tem, da se je prej plačevalo na podlagi predvojnih cenitev, sedaj bi se pa plačevalo na podlagi cenitev leta 1922. Trgovci in obrtniki bi plačevali od svojih dohodkov 10 odstot., odvetniki in zdravniki po 5 odstot., uradniki po 2 odstot. Zakon je tehnično tako težko izdelan, da bo njegova uporaba v krajih, kjer ni bila znana dohodarina (v Srbiji in Črni gori), zvezana z velikimi težavami. Ta zakonski predlog je izdelan na podlagi madžarskih davčnih zakonov. Največja težava je v tem, ker v Srbiji in Črni gori ni zemljiških katastrof. Pravijo, da bodo katastrofi izvršeni do leta 1928, vendar če se bo delalo tako, kot doslej, gotovo še deset let ne bodo korčani. — Nekateri radikalni poslanci, ki niso zadovoljni s to zapuščino demokratov, so pa predložili svoj novi načrt, kateri bi temeljil na dokladah na dosedanje davke. Po tem načrtu bi seveda največ davkov plačevali prečanski kraji. Zastopniki Slovenije in Bosne teh dveh načrtov ne morejo sprejeti in zahtevajo izenačenje davkov.

Vprašanje madžarskih reparacij. Madžarska vlada hoče urediti reparacijsko vprašanje z našo državo ter je že poslala našemu zunanemu ministrstvu prečnitev posestev madžarskih podanikov, ki so v Jugoslaviji sekvestrirana. S tem je madžarska vlada začela izvrševati odredbe trianonskega mirovnega ugovora, ki med drugimi določa, da pridejo v poštev pri odplačevanju reparacij tudi sekvestrirana posestva. Naša vlada bo imenovala še posebno komisijo, ki bo cenitev kontrolirala. Nameravani obisk grofa Bethlena v Beogradu s spravlja v zvezo z vprašanjem reparacij ter je radi tega obiska prišel v Beograd naš poslanik v Budimpešti.

Bleerova posojila in Jadranska železnica. Bleerova grupa je beograjski vladi predložila načrte za zgradbo Jadranske železnice, ki bi vezala Beograd direktno z morjem. Načrti so napravljeni po načrtih avstrijskega generalnega štaba ter jih je dal na razpolago železniški minister Bleerovi grupi. V načrtu predvidena proga bi vezala Beograd in morje po najkrajši poti in sicer bi šla iz Beograda poleg Save v Sremu, ob Drini do Višegrada, potem po dolini Tare do njenega izvira, od tukaj pa skozi 10 km dolg tunel do Tivata. Ta proga bi stala 40 milijonov dolarjev. Bleerova grupa pa sedaj noče še graditi železnice, ker ne dobi v Ameriki zadosti denarja. Obveznice notirajo 70 odstotkov, grupa pa jih je plačala po 85. Temu je baje kriva nasprotna propaganda ameriških Jugoslovancev in pa splošno slab položaj Evrope, kateri Američani ne zaupajo dosti. Vsekakor bodo Beograjski še dolgo čakali na zvezo z morjem, ker od te železnice ne bi imela država razen Beograda samega, prav nobene koristi. Boljše bi bilo, da bi država z 40 milijoni dolarjev uredila sedanje proge, ki vežejo zaledje z morjem in popravila jadranska pristanišča, ki bodo vsa propadla.

Po svetu.

Mussolini da pretepati poslance. V italijanski zbornici je eden od fašistovskih poslancev ostro kritiziral vlado in posebej še Mussolinija, da na lasno pest rešuje razne važne stvari. Tej kritiki se je pridružil še par drugih fašistovskih poslancev. Mussolini ni odgovarjal, pač pa je potem po seji zagrozil govorniku, da posledice ne bodo izostale. In res, ko je šel ta na stran, ga je zunaj prestreglo par maskiranih fašistov ter do krvi pretepolo.

Reparacijski predlog nemških industrijalcev. Nemški industrijalci so nemški vladi predlagali, naj ponudi zaveznikom sledeče plačilne pogoje za plačevanje vojne odškodnine: Vlada bi odplačevala letno po 600 milijonov zlatih mark. Vlada bi dala 100 milijonov, 500 milijonov pa nemški gospodarski krogi. Od te svote bi prevzela 40 odstot. Zveza nemških industrijalcev, ostane pa banke, parobrodna društva itd.

Delavsko vstajo v Poruhrju dobro presoajo mnogi francoski listi, ko jo označujejo za spontani pokret mas, ki ne morejo več živeti pod tako težkimi življenskimi pogoji. Prazen želodec je največji revolucionar, ki pobija najpatriotske fraze in edinstvo nemškega naroda proti tuji invaziji. Ruhrsko delavstvo strada in v lakoti pač uspeva vsaka propaganda, ki gre za spremembo sedanjega stanja. Nemška vlada je nalašč in sistematično rušila svojo valuto, da se izogne plačevanju reparacij, sejala je veter, žanje pa burjo, ker je pri polomu marke pozabila na delavske sloje, ki so danes ob veliki dražnji tako daleč, da se še enkrat na dan ne morejo na-

siliti. Nemci očita sedaj francoski okupacijski oblasti, zakaj aktivno ne nastopi proti komunistom. Ta očitanja so pa zelo prozorna. Prvič delavska vstaja nima komunističnega značaja, ampak je skupni delavski pokret za obstoj, ki nemški vladi ni dosti na srcu, drugič je štrajk, ki se raztega na milijone delavcev tudi Francozom v škodo in tretjič, če bi Francozi nastopili z orožjem, bi nemška propaganda porabila to kot dokaz, da Francozi zopet streljajo mirne nemške delavce.

Poruhrski štrajk bo danes menda že končan. Ves čas so se med podjetniki in delavi vršila pogajanja in ker so podjetniški predlogi sprejemljivi, so delavske strokovne zveze začele izdajati pozive za nastop dela. Tu se zopet vidi, da je bil štrajk zgolj obstojnega značaja.

Angleški glas o makedonskem vprašanju. Angleški list «Near East» piše o akciji bolgarske vlade proti makedonskim ustašem ter pravi, da na Balkanu ne bo miru, dokler se makedonsko vprašanje za vse strani zadovoljivo ne reši. Makedoncem se mora zajamčiti neodvisnost. Makedonec je rojen borec in nikakor se ne bo pomiril s tem, da bi bil tujeu pokoren sluga. Stambullijski je sklenil zadati Makedoncem zadnji udarec, Makedonci so pa napovedali boju bolgarski vladi in sedaj se bo začelo makedonsko iztrebljenje ali bodo pa dolgotrajni krvavi boji. Tako reševanje makedonskega vprašanja je pa sramota za Evropo. Zavezniki in Liga narodov bi morali najti pota in način, da se to vprašanje reši v zadovoljstvo vseh interesentov. Angležem se zdi ideja makedonske avtonomije pod Jugoslavijo še najboljša rešitev.

Pretrgana rumunsko-ruska pogajanja. Po lastnem nagibu, in po želji rumunskih gospodarskih krogov je poslala sovjetska vlada v Rumunijo nekaj svojih gospodarskih in trgovskih izvedencev, oziroma zastopnikov. Ti zastopniki so pa sedaj nenadoma zapustili Rumunijo. Sovjetska vlada je izjavila, da zaključiti trgovsko pogodbo samo pod pogojem, da jo Rumunija takoj pripozna. Rumunska vlada je odgovorila, da trenutek za obnovitev diplomatskih zvez z Rusijo še ni prišel. Razen tega bi morala Rumunija prej poizvedeti mnenje ostalih držav male antante. Nato je sovjetska misija prekinila pogajanja in odpotovala, kar je izzvalo v rumunskih krogih veliko poparjenje, ker so pogajanja ugodno napredovala in se bližala zaključku. Trgovska pogodba je Rumuniji obljubljala velike dobičke.

Belatke

Lojalnost grškega zavezništva. Nima številke, v kateri bitoljski list «Južna zvezda» ne bi prinašal celo vrsto šikan in nasilja, ki ga Grki izvajajo nad Jugoslavo ob meji in v notranjosti države. Naši trgovci, ki pridejo po svojih opravkih v dotik z grškimi uradi, morajo po cele dneve čakati na razna potrdila in še za slišuje se jih na vse mogoče načine, če niso morda grški vojni begunci. Jugoslovani, naseljeni po Grškem, imajo najtežje življenje, najhujši in nekaznovani zločini nad njimi so na dnevnem redu. Ker je mnogo moških zbežalo v Jugoslavijo in Bolgarijo, so Grki zaprli po svojih strašnih taboriščih za internance starce, žene in otroke kot talce za vojne begunce. Poročila «Južne zvezde» naglašajo še to, da naše poslaništvo ne more ali pa neče ničesar storiti v varstvo Jugoslovancev pod nekulturno in divjaško grško oblastjo.

Slike iz Črne gore. Črnogorska lista «Radikal» in «Slobodna Misao» prinašata naslednje slike iz Črne gore: Večji del orožniških postaj nima telefonske zveze in celo ob albanski meji se mora za vsako stvar hoditi peš od ene postaje do druge, po Podgorici in drugih krajih ob prometni cesti pa ležijo že leto dni celi kupi telefonskega in brzojavnega materijala, poslanega iz Nemčije na račun vojne odškodnine. Pot Nikšić-Trebinje je popolnoma razdrta in trgovci, ki so prevažali po tej poti žito, so si morali sami graditi brvi in sploh so potovali, kakor skozi kako puščavo. Stroške so si seveda zaračunali in zato tako draginjava. Vlada je končno na kredit in račun vojne odškodnine poslala v Črno goro 180 vagonov žita. Od tega se je spotoma izgubila in pokradla dobra tretjina, ostalo pa ljudje ne morejo kupovati, ker je za poldrugí dinar dražje od privatnih žitnih zalog.

Kako se postopa z vojaki. Na vojaškem sodišču v Sarajevu so vojaki, ki so se uprli v Plevlju povedali strašne stvari o naravnost živinskem postopanju z njimi. Pa niso niti povedali desetine tega, kaj jim je prisililo, da so kasarno zapustili in hoteli pobegniti. Da se vidi, kako se splošno postopa z vojaštvom, prinašamo sliko tega iz «Beograjskega dnevnika» v katerem piše znani Cicvarič o postopanju z vojaštvom v beograjskih vojašnicah: «Mi smo v tem listu, pravi Cicvarič, govorili že preteklega leta, kako bedno žive in so obteženi celo bodoči rezervni oficirji v dijaškem bataljonu v Valjevu ter se je pri teh vesteh zgražal cel svet nad škandaloznim postopanjem vojaške uprave. Danes prinašamo strašne stvari, ki se dogajajo sredi prestolice in po katerih lahko sklepamo, kako se mora goditi vojakom še le v drugih garnizijah. Razgovarjal sem se s par vojakmi, ki služijo v kraljevi gardi in na mojo vprašanje, kako se jim godi, so mi tužno odgovorili: Ne vprašaj nas o tem gospod, gotovo nas bodo vse pobili. Najhujše ravnaajo z nami kaplarji, posebno pa še podnaredniki; katerega ti zasovražijo, ta ne bo prišel živ iz kasarne, da vidi svojo domovino. Vojake mučijo na vse načine, a mi ne smemo nikomur ničesar povedati, ker nam grozijo še s hujšim preganjanjem. Mnogo naših so nabili na smrt, toda ničesar se jim ni zgodilo, četudi so se mučeni vojakji pritožili.» Potem našteva Cicvarič celo množico imen od vojakov, ki so bili mučeni, ter na koncu pravi: «Žalostno je, da mora oni, ki naj-

več stori v vojski za domovino, za katero polaga svoje življenje, da mora trpeti, kakor neumna žival samo radi tega, ker se njegovi oficirji ne brigajo za njega, ter jim je vse drugo bolj na skrbi, kakor pa dobrobit njihovih vojakov ter ga prepuščajo popolnoma na milost in nemilost podivjanosti nekaterih podoficirjev.»

Pašičeve kolajne. Beograjska «Pravda» poroča, da so nekateri poslanci v Beogradu iz Srbije dobili poročila, da je bilo več glavnih radikalnih pristašev odlikovanih s Pašičevo medaljo. Te kolajne so napravljene v velikosti starega goldinarja, in je na njih Pašičeva glava. Nad glavo je napis: «Bog čuva Srbijo» a spodaj «Nikola P. Pašič.» Bajne radikali te medalje podeljujejo s posebno diplomom, ki našteva zasluge odlikovanega, ki jih je storil radikalni stranki. Kolajne so vzbudile med neradikalnimi poslanci velik smeh, ker si Pašič kar sam prisvojuje suverene pravice ter deli odlikovanja. Radovedni smo, če bo katera teh medalj priromala v Maribor, da se zablišči na prsih zaslužnih novopečenih mariborskih radikalov.

Jugoslaviji se ne da nič na «puf.» Ministrstvo saobračaja je poslalo pred par leti veliko število pokvarjenih vagonov v popravilo tvornicam v Čehoslovaški, Avstriji in Madžarski. Ti vagoni so že davno popravljeni, toda tovarne jih nočejo odposlati, dokler se jim ne izplača dogovorjena svota za reparaturo. Ta svota znaša 140 milijonov dinarjev, katerih pa ministrstvo ne more skupaj spraviti. Ministrski svet je že o tem mnogo sklepal, sedaj so pa iztaknili še v nekem koticu državne blagajne 40 milijonov dinarjev, katere so stavili ministru saobračaja v ta namen na razpolago. Kje pa naj minister dobi še ostalih 100 milijonov, ki jih potrebuje, pa ve samo menda Bog. Tako se sedaj bridko maščuje, da smo za znano klaverno mobilizacijo proti Madžarski tako lahkomišelnostno razmetali denar, ki je bil namenjen v svrhu zboljšanja železniškega prometa. Ko bi imeli sedaj vse vagone, ki še čakajo v tujih tvornicah že popravljeni, v prometu, bi naš položaj bil ves drugačen.

Iz strokovnega gibanja.

Krščansko delavstvo, mi imamo svojo močno organizacijo Jug. strokovne zveze. Zavedajmo se vsi, da le v skupnem in enotnem delovanju si lahko priborimo naše upravičene zahteve. Zato naj ne bi bilo delavca, bodisi katerekoli kategorije, ki ne bi bil organiziran v naši organizaciji, ker le, če bomo kot močna armada se roko v roki bojevali, bomo dosegli, da bomo s časom deležni boljšega življenja in tako zmožni pošteni in pravično preživljati svojo družino. Naj ne bodo naši opomini vedno glas vpijočega v puščavi, zdramimo se vsi ko skrbnemu delu za procvit in uspeh naše organizacije. Ni zadosti, da je kdo samo vpisan, temveč, da pridobivlja tudi svoje sotovariše, ter da redno in natančno izpolnjuje svoje dolžnosti in tudi redno plačuje mesečne prispevke, ker le, če bo vzoren red in sloga v naših vrstah bomo imeli tudi ugled pri naših nasprotnikih in lahko bomo upali, da bomo kaj dosegli. Le če bo v naših vrstah red, ne bo se nam bati nobenih groženj od katerekoli strani tudi pridejo. Na delo za našo boljšo bodočnost, na vztrajno delo za procvit naše organizacije Jugoslovanske strokovne zveze!

«Neodvisno gorje» v Mariboru kar razsipuje svoje glasilo «Strokovno borbo» med železničarje. Mi smo radovedni, odkod dobiva ta strančica toliko sredstev, da lahko pri svojih par članih deli na stotine listov v podjetju, kakor je na primer delavnica južne železnice. Seve, papir se vzame, ker se vsestransko rabi, za smeh in kratek čas pa se tudi včasih kaj bere. «Neodvisna» pa nas lahko rada ima, saj vemo, kdo je njen oče. Kam bodo pa šli, če mogoče pa tudi presedla, kakor več takih.

Na Pencilu se je vršil zadnji nedeljo prvi redni sestanek Prometne zveze, ki je pokazal pogum in zavednost tamošnjih članov železničarjev. Za št. IIj se vrši enak sestanek prihodnje dni, ker je bil zadnji nedeljo predsednik tov. Lajh vsled nujne seje zadržan.

Kaj dela akcijski odbor? Odgovor je precej kratek, a tudi res žalosten. Kregajo se gospodje od Saveza z Zvezo jugoslovanskih železničarjev in «nevednimi», par don «neodvisnimi». Če je potem četrti tihó zraven, pa pravijo, da se lahko smeji. Žalostno je, da gospodje v Ljubljani ne vedo, kako dolga je mera, s katero se meri akcija. Če bo šlo tako dalje, se je bati, da pride pri tej akciji do tega, kakor je prišlo pri zadnji koaliciji.

V nedeljo, dne 3. junija imajo vse skupine Jugoslovanske strokovne zveze skupni izlet v Kamnico s sledečim vsprejdom: Ob 1. uri popoldne odhod z Glavnega trga z godbo kat. Omladine. V Kamnici so večernice, potem pa se vrši na vrtu in v prostorih g. Horvat, gostilna pri «Posojilnici» prosta zabava, kakor šaljiva pošta, licitacija in drugo. Svira godba kat. Omladine. Gostilničar ima na razpolago tudi več vrst pijač in dober prigrizek. Vse naše prijatelje in somišljenike vabimo da se nam polnoštevilno pridružijo pri tem poletu v lepo kamniško naravo. Načelstvo.

Iz proge. Progovni čuvaji progovne sekcije glavni kolodvor Maribor so dobili nalogo, da morajo od svojih čuvajnic 300 metrov na vsako stran popipati travo, kar so dosedaj delale za to najete ženske, da se pa železničarje bolj sekira, pa morajo delati dvojno službo. Ali se je začuditi, če se primeri kaka nesreča na progi, češ, čuvaj ni dal signala naprej, ali mu je mogoče biti v čuvajnici in še 300 metrov ven na progi? Tako hoče uprava te reveže uničiti popolnoma s tem, da zahteva vse nemogoče od svojih uslužbencev. Ko že tako vršijo eno službo zastonj, namreč morajo čuvaji, ki hodijo na sosedne čuvajnice, iti toliko časa prej od doma, da lahko med potom kontrolirajo progo, kar je v prejšnjih časih naredil med službo. Le tako naprej.

Ali res ne more južna železnica vzdrževati zadost-

nega števila uslužbencev na manjših postajah? To vprašanje kroži med obojem, ki mora vršiti vse mogoče službe, kakor: kretničarsko, svetilničarsko, zaporniško, vratarsko in skladiščno. Pri vsem tem pa se še obojka odtegujejo vse prejšnje ugodnosti. — V čuvajnici ni več umivalnika, ne mila in tudi ne brisače, tako, da se si niti pred jedjo ne more rok umiti, kar bi po zdravniških predpisih moralo biti.

Zvedeli smo, da morajo uslužbenci, ki prižigajo signalne svetilke, imeti svoje vžigalice. Mislimo, da ni potrebno, da bi se še na tak način uničevalo železničarje. Ker vemo dobro, da ima uprava toliko dohodkov, da lahko vsaj šibice kupi, javno obsojamo tako početje. Ker s časoma še bodo prišli ti gospodje z zahtevo, da bodo morali tudi svetilničarji se dajati petrolej.

Gospodom orjuncem v železniški službi je postal slabo, ko so izvedeli, da so od one strani pobiti in umičeni, za katero so rekli, da jo morajo oni ugonobiti. Ti gospodje so danes tako potrti, da še si ne upajo pogledati v oči enemu najnižjih delavcev. Gospodje, to je prvo plačilo, povrnitev pa pride za vas ista, kot ste jo vi drugim želeli in narekovali.

Krščansko-socialno delavstvo naj se polnoštevilno udeleži II. gledališkega večera Ljudskega odra dne 3. t. m., ob osmih zvečer v Lekarniški ulici. Na večeru se bo vprizorila štiridejanska delavska igra «Žrtve», ki jo je spisal priprost delavec Alojzij Petek. Igra na pretresljiv način slika borbo delavstva z okrutno kapitalistično dušo.

Onevne novice.

Sokol in Jugoslovanska Matica (!) za Orjuno. Včerajšnji ljubljanski «Narod» ima to-le vest: «Intervencija radi razpusta Orjune. Deputacija Jugoslov. Sokolskega Saveza in Jugoslov. Maticе je danes pod vodstvom svojega staroste, odnosno predsednika dr. Vladim. Ravniharja in dr. Hadžija posredovala pri velikem županu dr. Lukanu, da bi se umaknil odlok glede razpusta Orjune v Ptuj in Mariboru. Pričakujemo, da se Jugoslov. Matica izjavi, koliko je na tem. Če se ne izjavi, smatramo, da je «Narodova» vest resnična in se bomo po tem tudi ravnali. Sokol se itak že rekrutira iz istih krogov kot Orjuna, če pa hoče med nje tudi še Jugoslov. Matica, je sicer škoda za njo, brani ji pa tega ne moremo.

Mili nam dr. Kukovec je obupal nad demokratsko politiko. Zadnji «Tabor» javlja, da se je vršila dne 25. t. m. v Mariboru važna seja oblasnega JDS načelstva. To sejo je počastil s svojo živinozdravniško duhovitostjo ljubljanski JDS delegat g. Dolfe Ribnikar. Glavni razpravni predmet te tolikanj važne seje je bila zopet koncentracija naprednih sil, ki pa so že davno skopnele. V koncentracijsko debato je posegel ata koncentracije g. dr. Kukovec, ki je zbranim svojim vernikom baje mnogo govoril o svojih načrtih za bližnjo bodočnost. Ob koncu svojih bodočih načrtih je povdaruil, da se slovenska demokracija kljub izidu volitev ne smatra kot poražena, ampak ni imela volilnega uspeha samo radi neizšolanosti narodnih krogov. (Med te narodne kroge spada tudi politično neizšolani dr. Kukovec in njega vredni Dolfe Ribnikar. Op. ur.) Prav na koncu je še povedal dr. Kukovec, da se ne bo več vsiljeval publiki in nato je sledila volitev oblasnega JDS načelstva. Zbrani demokratski veljaki so ponudili načelstvo g. koncentratorku dr. Kukovcu, a g. Kukovec pa ga je odklonil. Z odklonitvijo načelstva je dr. Kukovec sam priznal svoj obup nad demokratsko politiko in se bo odslej naprej bolj temeljito poglobil v advokatsko mestrijo, katere se je izučil pred leti: Ako pa bo g. dr. Kukovec tako slab advokat, kot je bil politik, potem ga še čaka ne samo politični, ampak tudi advokatski boben. Tako, tako, potapljaajočo demokratsko ladjo je zapustil celo njen mladinski krmilar g. dr. Kukovec in jo bo menda odslej vodil glede duha še bolj kot dr. Kukovec zmerno prikrojili dr. Franjo Lipold, odvetnik v Mariboru na Aleksandrovi cesti.

Boj proti korupciji na železnici. Na zahtevo trgovcev in industrijalcev se je začela v Vojvodini ljuta borba proti korupciji na železnici. Ta korupcija je zadnji čas zavzela takšen obseg, da ni mogel nihče blaga odposlati po železnici, ako ni uradnika podkupil. Zato se je subotiško železniško ravnateljstvo odločilo, da napravi konec zlasti korupciji, ki je vladala pri razdeljevanju vagonov. Vsaki postajenačelnik, ki bi pri razdeljevanju vagonov zlorabil svoj položaj, bode brez odloka odpuščen. Ta naredba je bila že skrajno potrebna, ker je korupcija železniških organov pritiskala na trgovce in industrijalce skrajno neugodno. Radi tega vlada v vseh krogih občę zadovoljstvo nad to naredbo, ker tokrat je ravnateljstvo pokazalo resno voljo in se noče samo šaliti, ker je že odpustilo precejšnje število postajenačelnikov in uradnikov. To bi morali napraviti tudi drugi državni uradi, pa bi se na ta način izvršila na eni strani redukcija uradništva, na drugi strani pa bi se državna uprava iznebila takšnih krvososov, ki pijejo njej in narodu kri.

Značilen primer vojaške justice se je pokazal te dni pri razpravi vojaškega oficirskega sodišča proti poručniku Medakoviču, Hrvat, ki je bil obdolžen, da je leta 1920 na škodo vojaškega erarja prodal in zapravil 4 vagone moke. V skladišču, kjer je bil zaposlen, je bil res velik primanjkljaj, Medakovič je pa dokazal svojo nedolžnost in je bil pri razpravi tudi popolnoma oproščen. Svojo nedolžnost je dokazal že tedaj, ko so ga ovadili, a vse to mu ni pomagalo. V preiskovalnem zaporu je obseled 31 mesecev in 8 dni vsled naglice in vestnosti vojaške sodnje. Kot arestant je dobival dnevno 2 din. in sedaj mu mora po zakonu erar povrniti za ves ta čas plačo, kar znaša 86.000 din. in pa še odškodnino za vsa-

ki dan zavora po 23 din., kar znaša 22.000 din. Če bi bilo vojaško sodišče kos svoji nalogi, bi vsega tega ne bilo.

Pustošenje na državnih sekvestrih. Vsem je znano, kako se v naši državi upravlja z zaplenjenim premoženjem bivše Avstrije in kako se izrabljajo ista v strankarske in osobne namene. Novosadski listi poročajo sedaj zopet o takšni aferi, o kateri se je pred časom že mnogo pisalo. Novosadsko apelacijsko sodišče je odredilo novo postopanje proti dr. Jovanu Mihajlovič, odvetniku v Bečkerek, ki je bil obsojen od okrožnega sodišča v Kikindi na 10 dni zavora in 1000 D globe, ker je baje falsifikoval javno izjavo grofa Evgena Karacsonyi, ki ima v naši državi v Banatu veleposestvo, katero upravljajo državni sekvestri. Dr. Mihajlovič, ki je pravni zastopnik grofa Keracsyi-a je namreč v grofovem imenu in z njegovim odobrenjem v imenovani spomenici naštel sodišču različne pregrehe, ki so jih zakrivila uradniki na grofovem veleposestvu, pa je bil radi te spomenice obsojen, češ, da je ponarejena. Ker pa je apelacijsko sodišče odredilo revizijo procesa, je prišel Mihajlovič na dan s še hujšimi stvarmi, kjer navaja imena raznih uradnikov, ki so po grofovem posestvu direktno ropali. Med temi imenuje tudi bivšega velikega župana Joco Bogdanoviča, ki je odnesel iz gradu dragoceno pohištvo in starinsko konjsko opremo, ki je bila okrašena z zlatimi ploščicami in dragim kamenjem.

Poročil se je na Grabah pri Sv. Križu na Murskem polju iz slavne Znidaričeve hiše, veleposestnik na Grabah, sin Alojzij Znidarič z gospico Marico Kosi istotam. Obilo srečel — Razven staršev poročenca imajo tudi velike zasluge, da se je gostija tako imenitno vršila vsi sovaščani, posebno pa gospod Jakob Šošarič s svojo ljubo ženo, ki sta vse storila, kar je bilo v njenih močeh. Na gostiji se je nabralo za orlovski odsek pri Sv. Križu na Murskem polju 200 D. Vsem darovalcem se izreka za to darilo najsrčnejša zahvala. Živeli še enkrat vsi gostje te divne gostije!

Rop v Lučanah. Od severne meje poročajo: Dne 29. maja t. l. se je izvršil prav blizu Lučan vlom v neko hišo, iz katere je odnesel vlomilec 1500 D, eno puško in en revolver. S tem orožjem se je izvršil blizu Lučan nato rop in je potem ropar pobegnil nekam v Jugoslavijo. Ropar je neki Zagrebčan Rihtar po imenu, rojen leta 1904, nosi plavkasto suknjo, cajgaste hlače in kožnato avtomobilsko čepico. Roparja še doslej niso izsledili.

Očim ustrelil svojega pastorka. Iz Ritznoja pri Sl. Bistrici nam poročajo: Dne 29. t. m. je ustrelil nad 60 letni očim in veliki posestnik Koren svojega pastorka Pernata s petimi strelji. Stari Koren je ugleden in sicer dober mož, a ga je pastork vedno jezil in zbadal, kjer je mogel. Potrpežljivost in prizanesljivost starega Korena napram nepridipravu Pernatu je bila pri kraju in 29. t. m. je prišlo do smrtne rodbinske žaligre.

Pozor pred separji in goljufl! Iz Kozgaja poročajo: Po okolici trga Kozje so se klatili pred kakimi petimi dnevi en moški in dve ženski. Mož je rodom Primorec, zadržuje ljudi na cesti in jim z južno zgovornostjo pripoveduje svoje doživljaje. Med temi zanimivimi povestmi pa vršijo njegovi spremljevalki tatinski posel. Na ravnokar opisani način je izvršila zgoraj omenjena trojica kar v enem dnevu tri tatvine večjega obsega.

Carina na rože. «Primorski novi list» iz Sušaka pri naša to le zgodbico, ki priča o veliki brigi carine za osvobodeno mesto. — Na sušaško gimnazijo hodijo tudi učenci iz Reke in ko je eden od teh vzel seboj par vrtnic, da jih pokloni svojemu učitelju za god, ga ustavi na mostu, ki deli Sušak od Reke, jugoslovanski carinik ter zahteva za rože 80 K carine. Ker deček ni vedel, da se tudi rože carinijo in ni imel denarja, mu ni drugo preostalo, kot da vrtnice vrže iz mosta v vodo.

Najdebelejši Jugoslovian bo menda hotelir Ljuba Lalovič v Zaječarju. Težak je 205 kg in obeseže čez trebuh 1 m 75 cm. Za obleko rabi 5 m blaga. Ko ga je zveza srbskih gostilničarjev hotela poslati na kongres v Prago, ni mogel odpotovati, ker ni mogel v vlak, ki ima od Zaječarja do Niša ozkotirno železnico.

Kaj kadimo pri nas? V «Uradnem listu» in po časopisih smo čitali ta-le razglas: «Dne 18. junija t. l. se bo na ustni dražbi prodalo ca 1600 centov bukovega listja. Pogoji dražbe so objavljeni v «Uradnem listu» ter so na vpogled v ekonomiji tobačne tovarne v Ljubljani.» — Monopolska uprava je vsaj odkritosrčna in tako si lahko mislimo, kaj vse kadimo za drag denar. A samo mi prečani dobivamo v dragih cigaretah listje in najslabši tobak, za Beograd in Srbijo so pa iste cigaretno vrste iz mnogo boljšega tobaka in papirja. Kar se od finega tobaka ne pokadi v Srbiji, to se vse izvozi, za nas prečane pa izdelujejo drage cigarete iz uvoženega slabega holandskega tobaka v primesi raznih smeti in listja.

Nova blamaža sarajevske policije. V Sarajevu imajo tako imenitno policijo, da celo prekaša mariborsko. — Proslavila se je zlasti zadnji čas z nastopom proti dr. Sunarič je odsedel v zaporu 10 dni, predno mu je zažrtve orjunskega divjaštva, Jurija Sočo. Obsodila jih na zapor, blamirala se je z njihovim prizivom proti kazni in sedaj ima zopet s tema kaznjencema nove težave. Dr. Lunarič je odsedel v zaporu 10 dni, predno mu je zapor iztekel, sta prišla k njemu v celico dva uradnika in dva detektiva, ter so ga pozvali, naj zapor zapusti. Nekaj časa pozneje pa je prišel uradnik k dr. Behmenu ter mu sporočil, da mu je vsled brzojavnega ministrskega odloka spremenjena kazen v denarno globo ter da gre lahko takoj iz zavora, če globo plača. Dr. Behmen je to ponudbo odbil ter izjavil, da globe ne plača, pozivajoč se na pismo izjavo, v kateri sta on in njegov tovariš zahtevala, da se protizakonita kazen popolno-

ma kasira. Policijski uradnik je zahteval od dr. Behmena pismo izjavo, katere pa ni hotel dati.

Kongres Udruženja jugoslovanskih inženjerov in arhitektov se vrši v Splitu v dneh 27. do 29. junija t. l. Za potovanje po železnici čez Brod—Sarajevo—Metković in dalje s parobrodom bodo preskrbljene običajne vozne olajšave. Za skupino, ki bi potovala po morju čez Bakar, Šibenik (slap Krke), je najet poseben parobrod, s katerim se po skupščini nadaljuje zlet čez Dubrovnik do Kotora in odtod povrne do Bakra. Pomorsko potovanje bo trajalo od 25. junija do 2. julija, stroški s prehrano okoli 2000 do 2500 D. Prijave sprejema od 2. jun. inž. Mencinger, gradbena direkcija, od katerega dobe zanimajoče se člani podroben program.

Veselica Jugoslovanske Maticice v Celju. Dne 3. jun. t. l. se vrši v Celju na Glaziji velika veselica celjske podružnice Jugoslov. Maticice. Začetek ob 2. uri popoldne. V slučaju slabega vremena se vrši v Narodnem domu.

Orjunske.

Dan sedmine za mariborsko Orjuno. Kakor znano, so igrali pri zadnjih izgredih v Ptujju «glavno kulturno» ulogo ravno mariborski orjunci. Ravno radi nasilnosti v Ptujju so se zganile oblasti in prijelo pošteno mariborsko orjunsko bando za ušesa. Komisar iz Ptujja je prišel v Maribor, zaslišal in obsodil na zapor od 8—14 dni kar celih 24 orjunccev iz Maribora, ki so se udeležili za Orjuno usodepolnega pohoda v Ptuj. Da mariborski javnosti nekoliko zopet osvežimo te obsojene kriminalne orjunske tipe, bomo navedli nekaj orjunašev, ki so z zaporem deležni ptujjske sedmine. Obsojeni so za na zapor: Reja, upravnik «Tabora», neki Zavadlau, Sušnik, lastnik oglasnega zavoda v Slovenski ulici, Kaučič Jože, tajnik demokratske stranke, Bratoš, sin bivšega gostilničarja restavracije «Maribor», Jurkovič Peter, Sorn, solastnik delikatesne trgovine na oglu Jurčičeve ulice, Miklaučič, gostilničar v Studencih, Hlebš Anton, uradnik (pisar) pri špedicijski tvrdki «Balkan» Hus, pisar pri tvrdki Poschinger in koroski begunec, Bregant, akademik, Wunderl, tehnik, Jurij Jurkovič, zasebni uradnik (recte brezposelni postopač), Volčič Jože, mizar in zastavonoša mariborskega Sokola, Vuga, znani pretepač iz Trsta in carinski delavec, Pertljak, ključavničar, Ivan (Johann v Trstu) Škerjanc, (poprej Škerijanitz), revident južne železnice, Jovanovič, carinik, Bizjak Franjo, pisar pri dr. Kukovu, Stiplovesek, zasebni uradnik, Piščane, carinski posrednik. Nekaj od teh «junakov» pa še čaka na zaslišanje in kazen. Pri zaslišanju in obsodbi pa ravnokar naštetih pretepačev se niso vedli junnaško, ampak kot zajci strahopetno. Seve, po obsodbi so drveli vsi skupaj k zagovorniku vseh tolovajskih tipov, k orjunskemu odvetniku dr. Nacetu Janču, da jim napravi «rekurze» proti odmerjeni jim kazni, ki pa ne bo nič pomagal. Kakor razvidno iz poročila, je bil 30. maj za mariborske orjunce od čelnika Reje, pa do 57 letnega omladinca Škerjanca dan — sedmine.

Mariborska Orjuna v dvomih. Mariborski orjunci se nahajajo v žalostnem položaju. Ne vedo namreč, ali je njihova organizacija v resnici razpuščena, ali pa je samo delovanje organizacije ukinjeno. Pametnemu človeku je popolnoma jasno, da je to pač ena in ista stvar. Mariborskim orjuncem in «Taboru» pa to menda ni, ker vidijo še vedno iskrico upanja, ako je samo delovanje organizacije ukinjeno. Mariborska policija je to njihovo dvomljivost uvidela, pa jim je za 14dnevno preišljevanje dala na razpolago «hotel Graf.» Tukaj bodo lahko v miru in tihoti uvideli, da je mariborska orjuna v resnici razpuščena in da je njihova glorijska vedno minila. Ko bodo pa svojo kazen v «Grafu» obsedeli, jih pa čakajo še daljše počitnice na okrožnem sodišču, kjer bodo skoro vsi člani Orjune v kratkem času našli svoje zavetišče. Radi tega bi morala Orjuna vseeno prenehati s svojim delovanjem, ker ne bi imela več dovolj pretepačev. Oblast jim je s tem, da jim je razpustila organizacijo, napravila samo uslugo, da jih je obvarovala blamaže, katera bi nastala, če bi Orjuna sama od sebe zaspala.

Orjuna in dame. Glasilo slovenskih orjunccev ljubljanska «Orjuna» javlja, da so naša poročila glede napada orjunccev na ženski spol gola izmišljotina. No, mariborski nežni spol, ki je že več nego dovolj preiskusal na lastni koži orjunske-italijanaško kulturo, je glede teh dementov «Orjune» čisto drugačnega mnenja. Napadi orjunccev na dame so začeli celo presedati orjunskemu «Taboru», ki piše v četrtkovni številki sledeče: Preveč tankočuten patrijot je bil večeraj nek gospod na Aleksandrovi cesti. Ustavil je neko gospodično iz ugledne ljubljanske slovenske družine, ki je nosila slučajno klobuk s temno modrim trakom in svilnato rumeno podlogo, ker je to smatral za izzivanje z avstrijskimi barvami. Zahteval je tudi, naj jo stražnik aretirajo, kar se pa seveda ni zgodilo. Zeleti bi pač bilo, da bi se naši ljudje ne blamirali s takimi otročarijami. Ta, celo za «Tabor» preveč tankočutni patrijot je g. revident Johann Škerjanc, posestnik orjunskega zelenega zmaja. Tako daleč smo prišli, da mora celo «Tabor», ki je še danes glasilo orjunccev, javno ožigosati divjaške nastope glavnih orjunccev. Kaj takega se lahko zgodi samo naprednjakom.

Nagrada onim orjuncem, ki so opljuvali na binokoštni ponedeljek gospo kom. Pestevška. V našem listu smo že večkrat poročali, kako je mariborska Orjuna preizkusila svojo «kulturo» in «junaštvo» na otrocih in ženskah, katere so pretepevali in vanje pljuvali. Usodepolni pa so bili orjunski pljunki, s katerimi se je proslavilo 6 «junakov» na binokoštni ponedeljek ponoči napram gospej komisarjevi Pestevšek. Mariborska poli-

cija je prisodila vsem, ki so pljuvali v gospo 14 dni zavora. Menda nam ni treba omeniti, da sta med temi kaznovanimi «častilci» dam tudi revident južne železnice g. Johann Škerjanc in pretepač Vuga. Za ravnokar opisano obsodbo orjunccev bodo policiji hvaležne vse mariborske dame, ki so bile doslej izpostavljene nevarnosti orjunskih pljункov.

Mariborski Orjunci, ki so se udeležili izgredov v Ptujju, niso hoteli plačati vozni kart iz Ptujja do Maribora, temveč so se hoteli zastopati peljati. Na vprašanje sprevodnika, da se brez kart ne morejo voziti, so ga nabrullili prav po zločinsko, da to njega nič ne briga, oni se lahko vozijo zastopati. Sprevodniku so zagrozili, da ga vržejo iz vlaka, ako bi skušal vlak ustaviti. Revez se je groženj ustrašil, kajti dobro je poznal Orjunce in vedel, da bi bili kaj takega zmožni, pa je radi tega bil rajne miren. Ker so orjunci s tem železniško upravo oškodovali, bi jih ista lahko prijela za odškodnino, ker so policiji znane vse osebe, ki so se z vlakom vozile. Značilno pa je, da se je med orjunci, ki so bili v vlaku, nahajalo tudi par uradnikov južne želez., ki da niso samo nastopili proti početju svojih tovarišev, temveč so njihov čin celo odobraval in najhujše psovali ubogega sprevodnika. Železniška uprava si res lepe orjunske tičke na svojih prsih redi. Če tako na razne načine goljuvajo in kradejo material, ki pripada železnici, potem pa za ta denar napajajo žejne orjunske, potem pa so še tako nesramni, da pred službenim organom na železnici zagovarjajo svoje tovariše, ki nočejo voznje plačati.

Krvavi slučaj mariborske Orjune v Slov. Bistrici je predal policijski komisariat okrajnemu glavarstvu. Mariborsko okrajno glavarstvo bi lahko postopalo s slovenjebistriškimi orjunskimi izletniki ravnatoko kot je ptujjsko in policijski komisariat napram pljuvalcem dam. Ptujjsko glavarstvo in mariborska policija sta v teh slučajih storila svojo dolžnost v polni meri in upamo in pričakujemo isto od g. dr. Lajnsiča. Ako bo mariborsko okr. glavarstvo obsodilo orjunce po receptu ptujjskega, potem bo cela akcijska četa mariborske Orjune še pred slučajem s Cirilovo tiskarno kar cele mesece v zaporu in Maribor bo imel po dnevi in po noči mir pred orjunskimi razbojnikmi.

Bistriška Orjuna je bila tudi v Ptujju. Slovenjebistriško krvavo Orjuno je zastopalo pri izgredih v Ptujju 6 «junakov» in med temi oba učitelja Čeh in Melikar ter uradnik pri filijalki Trgovske banke. — Slovenjebistričani so prav veseli, da sta bila zraven zgoraj omenjena učitelja, katerih bi se radi znebili in sedaj se jih bodo, ker je že poskrbljeno, da bosta kašo pihala 14 dni.

Kdo in od kod je dr. Cazafura? Dr. Cazafura je rojen Italijan, študiral je v Italiji in njegov oče je še danes predsednik deželnega sodišča v Trstu. Ako bi stari Cazafura ne bil skoz in skoz Italijan, potem bi gotovo ne užival tako visokega zaupanja od strani italijanske vlade. Pregovor pa pravi, da ne pade jabelko daleč od drevesa; tudi mariborski Cazafura ne bo glede italijanstva daleč od starega v Trstu. Da je mariborski Cazafura prav pravi tip italijanskega fašista, že znači dejstvo, ker vedno govori o granatah, bombah, streljih itd. Glede Cazafurovega orjunskega nacionalizma še bodo doživle oblasti bridka razočaranja.

Od kod jemlje ta človek denar? Kot pravega razbojnika se v Mariboru vse izogiblje železniškega revidenta in glavnega orjunca — 57 letnega omladinca Johanna Škerjanca. Ljudje, ki dan na dan opazujejo ta kriminalni tip, se rado vedni in začudeni povprašujejo: Od kod neki jemlje ta človek denar, da plačuje dnevno po gostilnah «cehe», ki gredo v več tisočkronske svote? Škerjanc gosti orjunce, pa tudi vsacega, ki ga potegne, tega starega bedaka, češ, Johann, kako fejsi, zaveden in junnaški Jugoslovian si ti. Radodaren je ta gospod Johann, samo gotovo ne s svojim denarjem, ampak z bogve čegavim. Drugi železniški revidenti, ki imajo družine kot Škerjanc, trpijo pomanjkanje in naravnost stradajo, gospod Johann pa dan in noč popiva z orjunci in razmetava tisočake. Ravnateljstvo južne železnice bi se vendar moralo pobrigati, od kod jemlje ta najustudnejši pretepač tisočake. Bo pa zopet doživela južna železnica slučaj Jenko, pa potem bo prepozno.

Orjunska pesem. Ko se je v Mariboru začela Orjuna, so govorili, da dobi od nekega znanega slovenskega skladatelja himno. Ta se je pa očitno za to zahvalil in Orjuna gre sedaj, ko je komaj nekaj peti začela, brez himne narazen. Pa nekaj drugega se je zgodilo. Našel se je njen «pesnik» v osebi bančnega uradnika Tone Seliškarja, ki je spretno porabil slučajno soimenstvo s pesnikom Tone Seliškarjem da stopi prvič in najbrž tudi zadnjič v Mariboru pred javnost. Zgodilo se je takole: Ko se je v Mariboru širilo delo pesnika Seliškarja «Trbovlje», se je ponudil bančni uradnik Tone Seliškar za predavatelja, oziroma recitatorja v «Ljudski univerzi». V svoji ponudbi ni povedal in še le pred recitacijo se je dognalo, da ni indentičen s pesnikom — «Trbovlje» — Tone Seliškarjem! Mož je podal v ponedeljek svojo «pesnitev» «Bliškavice», ki se razlikuje po nedovršeni ter slabem posnemanju raznih lirikov od skozi in skozi samoniklih ter deloma dovršenih «Trbovlj» in je končno še dodal pesem — «Orjuna». S tem si je hotel za svoje slabe pesnitve vsaj pri Orjuni za gotoviti priznanje. To se mu je tudi posrečilo, ker Orjuna še vse kaj slabšega odobrava. — Tako je prišla Orjuna do svojega pesnika in sedaj, ko je razpuščena, si orjunci lahko zapojejo njegovo pesnitev po melodiji Haydnove himne ali pa po kakem «Trauermarsu», če ne sprejmejo za svojo himno znano «O du mein lieber Augustin» — — — enostavno vsled piclega časa in pa v čast nadorjuncu dr. Avguštinu Reisman.

Iz Maribora.

Sprejem judenburških žrtev v Mariboru. Maribor je včeraj sprejel kot prva postaja v osvobojeni domovini žrtev habsburškega imperijalizma in krutosti, junake, ki so padli v Judenburgu, ker so se naveličali večnega nlapčevanja in so hoteli priboriti svoji domovini svobodo. Slovenci smo jim hvaležni za njihovo požrtvovalnost, nismo jih pustili, da spe večno spanje v tujini, pripeljali smo jih v našo svobodno zemljo, za katero so oni kot prvi Slovenci prelili svojo kri. Maribor jim je to hvaležnost včeraj pokazal. Na tisoče ljudstva se je prišlo pokloniti njihovim krstom. Vlak z krstami je prišel v Maribor že v noči od srede na četrtek. Zjutraj so vagon, v katerem so bile krste, lepo okrasili. Popoldne ob 4 uri pa se je zbrala na kolodvoru ogromna množica ljudi, ki so pozdravili svoje mrtve osvoboditelje v svobodni domovini. Bila so zastopana vsa slovenska društva, šolski zavodi, vojaška oblast, mestna občina itd. Po izvršenem cerkvenem obredu je junake pozdravil kot zastopnik prvega obmejnega mesta na njihovem potu v domovino g. župan Grčar. Za njim je v imenu vojaštva izrekel zahvalo v prekrasnem govoru komandant 45. polka pukovnik Draškič. V imenu mariborskih Slovencev in kulturnih društev je govoril g. dr. Anton Medved, ki je s svojim govorom navdušil občinstvo tako, da je gromovito klicalo padlim junakom «slava!» Potem so še govorili zastopniki raznih društev, po govorih pa je zapela Glasbena Matica pretresljivo žalostinko «Vigred se povrne.» Občinstvo se je po izvršeni slovesnosti razšlo, junake pa prepeljejo danes v Ljubljano, kjer jih bo do jutri pokopali v svobodno zemljo.

Mariborska mestna hranilnica in krediti magistratnim uradnikom. Uradnika mariborskega magistrata, znana Jež in Černe, sta zaprosila mestno hranilnico za kredit 380.000 K v svrhu nakupa hiše. Mestna hranilnica je imela v ta dva sicer dvomljiva gospoda toliko zaupanja, da jima ni dala samo zahtevanega kredita, ampak kar 400.000 K, torej več nego je znašala kupnina hiše. Gospoda sta zaslužila pri prodaji hiše lepe tisočake in izjavila pri sodišču, da sta izdala 150.000 K za razne provizije. Od Ježa in Černeja je dobil gotovo masno nagrado g. hranilnični ravnatelj Vodeb, ki je že znan in prav velik prijatelj tako bolj postranskih zaslužkov, katerim pravijo temeljiti in visoki finančniki ali ravnatelj Vodeb — provizije. G. Vodeb bo po policajdemokratski morali in navadi obogatel, mestno hranilnico pa upropastil.

Sestanek Prometne zveze. V soboto zvečer ob 6. uri se vrši v Lekarniški ulici sestanek Prometne zveze. K temu sestanku, na katerem bo poročal o vprašanju železničarjev narodni poslanec Žebot, so vabljeni vsi člani Prometne zveze in tudi drugi železničarji, katere zanima njihov bedni gmotni položaj.

Glasbene Matice v Mariboru V. redni občni zbor se vrši v četrtek dne 14. junija 1923 ob pol 20. uri v društvenih prostorih pri Götzu (III. nadstropje) z običajnim dnevnim redom. Ako občni zbor vsled nezadostnega števila udeležencev ni sklepčen, se vrši pol ure pozneje drugi občni zbor, ki je v vsakem slučaju sklepčen.

Mariborska policija je imela srečo. Marca mesca je pribežal iz Gradca v Jugoslavijo neki Treiber. Ta se je izdajal za konjskega trgovca, a je poneveril v Gradcu s ponarejanjem menic 85.000.000 avstrijskih kron. Dne

30. maja t. l. se je mudil v Mariboru in spal pri Halbwidlu, kjer so ga detektivi spoznali, aretirali in bode romal po plačilo v Gradec.

Prostovoljno gasilno društvo v Razvanju priredi v nedeljo, dne 17. junija t. l. v vrtu gostilne Pukl v Razvanju veliko vrtno veselico z raznimi zabavami. Za dobra jedila in dobro, pristno vino in pivo preskrbi društvo. Ker je čisti dobiček namenjen za nabavo gasilnega orodja, so vsi prijatelji in dobrotniki društva povabljeni na obilen obisk. Odbor.

Najlepše darilo za birmance je lep rožni vence in lep molitvenik. Bojre opozarjamo, da ima Tiskarna sv. Cirila v Mariboru veliko izbiro takih molitvenikov in rožnih vencev po primeroma zelo nizkih cenah, zato vsem botrom toplo priporočamo, da si v Cirilovi tiskarni nakupijo ta darila. Dobijo jih tudi lahko po pošti.

POSLANO.

Veletrgovina «Luna» Maribor, Slomškov trg 11 naznanja, da bode oddelček za ure in zlatnine na velike tekom časa birmne, in sicer do konca junija, tudi za prodajo na drobno posameznim odjemalcem odprt dnevno od pol 10. do 12. ure, v pritličju leva stran. Dana je torej vsem cenj. kupcem priložnost, da si darila za birmo jako po ceni nabavijo.

Anton Kiffmann
Maribor, Slomškov trg 11.
(Zraven glavne pošte.)

Novozidana hiša

za dve družini z vrtom in njivo blizu Maribora se takoj po ceni prodaja. Podlpinik, Tezno 37.

Po ceni, lepo in hitro se izdeluje obleka vsake velikosti po meri za gospode in dečke pri

A. VADNU

Wildenrajnerjeva ulica šte. 6
Podpirajte slovenske krojače.
1-4 579

Lasulje šminke, krep i. t. d. za podeželske gledališke odre, nadalje kite in druga lasna dela priporoča R. Grobelnik, frizer za dame in gospode ter za gledališče. Celje, Glavni trg 17. 3-8 259

JOS. NEKREP

tesarski mojster in stavbeni podjetnik
sprejme vsa v njegovo stroko spadajoča dela in jih izvede ročno in ceno.

MARIBOR, SMETANOVA 59.
Telefon 140. 2-10 290

Zelo fin skoraj nov EHRBAR

KLAVIR

se prodaja za 40.000 Din. Maribor, Gosposka ulica 6, pritrilje. Oglad od 2. do 3. ure pop. 2-4 801

Poznati Maršnarovi
limonadni praški
„BRAUSE“
se zopet dobijo pri tvrdki
Josip Vitek, Ljubljana
Krekov trg 8.

Zastopstvo in zaloga tovarn
„ORION“, Maršner. 5 12 275

Hišnik samec, trezen se išče, kateri se razumejo s konji. Ponudbe pod „trezen“ na upravo lista. 2-3 299

Širite „Stražo“!

Prava narodna jed so bile že pre vojno testenine «Pekatete» in kakor vse kaže, je kmalu ne bo hiše med našim ljudstvom, kjer jih ne bi uživali.

Gostilno pri „Posojilnici“ v Kamnici
vodita sedaj

Simon in Tilka Horvat

ki se občinstvu priporočata za obilen obisk. Pristna vina, Tschelligijevo pivo, mrzla in topla jedila. Vsa ko nedeljo in praznik vrtni koncert. 256

Naznanjam cenjenemu občinstvu, da sem prevzela od g. Josipa Honomichl (poprej Sinko)

gostilno „k sodniji“

Sodna ulica 16
ter bodem točila prvovrstna vina in pivo in skrbela za dobro kuhinjo. 1-3 308
Za obilen obisk se priporoča V. Rosenberger.

BRZOJAVNE DROGE

od 8—12 m dolge, od 13—22 cm debeline na tankem koncu

HRASTOV LES

razžagan na 1 m 20 cm za tanin ter

NAVADNI JAMSKI LES

rabi večje množine lesna tvrdka

Ernest Marinc, Celje
Kapucinska ulica 3 1-3 207

Vinotoč PÖLZL

Laltersberg Kožaki
odprt.

B. ez kisa! Brez sladkorja! Brez salicila!

sploh brez vsakega dodatka se lahko s

„REX“ konzervnimi steklenicami in aparatom

396-1

napravi brez truda vse vrste okusnih, zdravih in cenih domačih konserv. V «REX» vkuhane jagode, češnje, hruške, češplje, jabolka, sploh vse vrste sadja se hranijo pri neizpremenjenem navadnem okusu in največji zdravilni vrednosti, brez vsakega dodatka leta in leta. — Ravno tako se ohrani za nedogledni čas vsak drugi živež, posebno vse sočivje (fižol, grah itd.), meso, klobase, pastete, gobe, ribe in drugo.

Po tovarniških cenah priporoča

Ivan Kovačič, Maribor, Koroška cesta 10

trgovina stekla in porcelana na veliko in malo.

Velika zaloga vsakovrstnega stekla, šip, ogledal, porcelana in kamenine, svetilk, kakor vseh v steklarsko stroko spadajočih predmetov po najnižji ceni.

Hamburg — Amerika Linija

in
United American Lines Inc.

Filijalka

SIMON KMETEC, LJUBLJANA

Kolodvorska ulica šte. 26.

Sprejema potnike v južno in severno Ameriko, izdaja točna pojasnila in prodaja vozne liste.

Odhod iz Ljubljane vsaki teden.

Glavno zastopstvo za Jugoslavijo

J. G. Drašković

ZAGREB „B“ Cesta pri državnem kolodvoru ZAGREB

Podružnice: Beograd, Balkanska ulica 25, — Sušak: Jovo Gj. Ivošević, Karolinka c. 160. — Split: Ante Bučić, Dioklecijanova obala 13. — Gruz: Ivo Lovričević. — Bitolj: Gjorgje J. Dimitrijević & Komp. Bulevard Kralja Aleksandra 187. — Vel. Beckerek: Dušan Lj. Mihajlović, Trg Kralja Petra 4. 287 †

Potnike do Hamburga spremlja družbeni uradnik.

80 šivilj

deloma dobro izučeni, izvežbanih, deloma manj izvežbanih začetnic (mlajših)

5 likaric za škrobano perilo

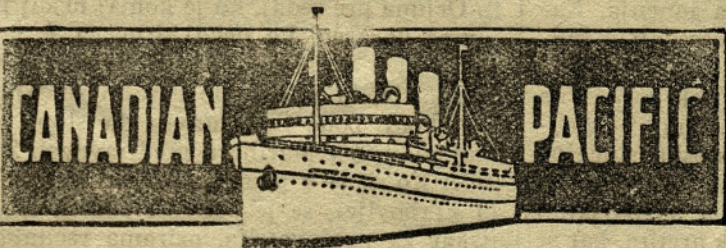
5 likaric za mehko perilo

2 šivilji (starejši) za špeciialne šivalne stroje

rabi za tovarniško šivanje belega perila v Mariboru

Državna borza dela v Mariboru

Plača in ostali pogoji se izvedo pri Državni borzi dela v Mariboru, Stolna ulica 4. Nastop takoj.

Največje transportno podjetje sveta

EVROPA CANADA AMERIKA

Samo 4 dni na odprtem morju. Najhitrejša in najboljša zveza preko HAMBURGA, ANTWERPNA in CHERBOURGA z glasovitimi «EM-PRESS» parobrodi na dvojne vijake. Odhod vsako nedeljo. Daljna navodila glede voznih cen, odhoda, potniškega vizuma, prtljage, predpisa useljevanja v Kanado in Zjedinjene države daje AGENCIJA

CANADIAN PACIFIC, Zagreb, Petrinjska ul. 40